

Effectieve schaalvergroting de Bibliotheek op school primair onderwijs

Projectnieuwsbrief

Energizer: potloodacrobatiek

Sessie 2 Collectie: kwaliteit van de schoolcollectie

Na een inspirerende vorige bijeenkomst waarin we NBD Biblion en het Warehouse van Bibliotheek Rotterdam bezochten, doken we op deze dag (met adviseur collectie David en educatieadviseur Lisette) verder in het onderwerp collecties, qua data, onderzoek en kwaliteit.

Data geïnformeerd

Wat weten we eigenlijk over de collecties van de dBos scholen in Nederland (data dBos monitor 23/24)?

Op de vraag: wie is eigenaar van de collectie? antwoordt men bibliotheek (21%), school (44%) en combi (29%). En mogen die boeken eigenlijk ook mee naar huis (want uit onderzoek blijkt dat dat effectief is, wat leerlingen trouwens ook bevestigen omdat bijna 60% aangeeft vooral boeken te lezen die thuis aanwezig zijn)? Bij minder dan de helft van de scholen (40%) mogen leerlingen de boeken ook meenemen om thuis te lezen. Nathalie van de Bollenstreek vertelt: "Helaas zijn er bij ons toch nog veel scholen die bang zijn dat boeken niet (netjes) terugkomen. Maar we weten dat het een goed effect heeft, dus we moedigen scholen wel aan."

Uit onderzoek blijkt ook dat kinderen veel leestips krijgen van vooral ouders én leerkrachten. Dat roept de vraag op of we naast leerkrachten ook ouders moeten inspireren met titelkennis. Tip: Leeslijsten voor in de nieuwsbrief van school of in de ouder-app. In het primair onderwijs worden digitale boeken maar weinig gebruikt, als redenen worden genoemd: lastig inloggen met het persoonlijk account van jeugdbibliotheek, mobieltjesverbod en het ontbreken van goede e-readers op scholen. Lees hierover ook het onderzoek van Niels Bakker: Digitaal lezen, anders lezen? - Stichting Lezen

Tenslotte blijkt dat dat leerkrachten zichzelf best goede leesbevorderaars vinden, maar nog te weinig boekentips geven en jeugdliteratuur gebruiken bij zaakvakken. We constateren dat er zeker wel een trend is – en ook in het curriculum NL staat)- de laatste jaren om thematisch te werken met jeugdliteratuur, zodat in de komende dBos monitor daar toch wel een verbetering in te zien moet zijn!

Bibliotheek	Proces voortgezet?	Waarom?	Systeem?	Bevordert?
Westhove	JA	BOEK FYNDEL	AURA	JA
Rotterdam	JA	NBD	Schoolbus	NEE
Couret	JA	NBD	Schoolbus	Soms
Zuidermeer	Goedertijd	NBD	Schoolbus	JA
Kringman-waard	JA	NBD	Schoolbus	Soms
Bollenstreek	JA	NBD + Bookbeast	Leesapp	JA
ORA	JA	NBD Schoolbus extra program	Plan Group Plan 2	NEE Niet gebruikt
BZHS	JA	NBD	Schoolbus	

"Leesconsulenten die 2x per jaar naar de NBD gaan om voor hun scholen te kopen wat daar aanwezig is: superleuk, maar natuurlijk helemaal niet efficiënt..."

Deelnemer project

Samen gaan we ervoor!

Onderzoek rijke teksten

Jette van Eijnden (Stichting Lezen) presenteert het onderzoek van Rieke Alderliesten-van Vliet naar rijke teksten in schoolcollecties. In dit onderzoek is bekeken in hoeverre collectioneers rekening houden met het belang van het gebruik van rijke teksten in het onderwijs en welke keuzes ze op basis daarvan maken bij het samenstellen van schoolcollecties. De aanleiding hiervoor was een discussie die rondom de Kinderboekenweek van 2024 opnieuw oplaaide, door het Volkskrant artikel 'Is de kinderliteratuur aan het versimpelen? En zo ja, is dat erg?'

De hoofdvraag van het onderzoek was: 'In hoeverre en op welke manier speelt de rijkheid van boeken een rol in besluitvorming rond de collecties van de Bibliotheek op school po?'

Het onderzoek laat zien dat collectioneers van de Bibliotheek op school po goed bekend zijn met het begrip rijke teksten, maar deze vooral koppelen aan taalgebruik in plaats van literaire kenmerken. Hoewel de meeste collectioneers waarde hechten aan rijke boeken, vinden zij leesplezier en toegankelijkheid vaak belangrijker. Hierdoor bevatten schoolcollecties relatief veel recreatieve boeken en minder reflectieve boeken, terwijl juist die breed inzetbaar zijn voor onderwijsactiviteiten. Collectioneers verschillen bovendien in hun keuzes: sommigen richten zich vooral op taalontwikkeling, anderen op leesplezier.

Aanbevolen wordt om de handboeken voor collectioneers te actualiseren met heldere richtlijnen over het belang van rijke teksten en een evenwichtige verdeling van de dimensies van Open Boek. Daarbij zouden explorerende en reflectieve boeken de basis moeten vormen, met slechts een klein aandeel recreatieve boeken als opstap. Ook wordt geadviseerd nascholing te organiseren, zodat nieuwe inzichten beter landen in de praktijk en schoolcollecties meer bijdragen aan taalontwikkeling én leesplezier.

We discussieerden kort na, aan de hand van stellingen.

“Als het proces vast ligt, hoef je de discussie niet steeds weer te voeren.”

Deelnemer project

Kwaliteitskaarten

David laat de kwaliteitskaarten over collectie van bibliotheek Venlo zien als voorbeeld. Bijna iedereen kent ze. Het doel is processen vast te leggen en zo te zorgen voor borging van de kwaliteit en efficiënter werken. In duo's bekijken de deelnemers de kaarten, verbeteren ze of passen ze toe op de eigen situatie/processen. Uiteindelijk zeggen alle duo's de meerwaarde van de kaarten te zien en dat het intern goede gesprekken op gang kan brengen, zeker als de leesmediaconsulenten het nut er van inzien en zich er ook verantwoordelijk voor gaan voelen. Ymke van de Westfrieze bibliotheken heeft het al toegepast op een heel nieuw initiatief, waarbij de front-office collega's (groot)ouders helpen aan rijke teksten om voor te lezen aan hun (klein)kinderen met 'voorleesparels'.

Meer weten over de kwaliteitskaarten? Kijk hier: [20230504_handleiding-bij-kwaliteitsaanpak.pdf](#).

Samen gaan we ervoor!

Boek & Case

Het helpt enorm om met elkaar de gelezen hoofdstukken te bespreken met eigen voorbeelden. Tip: praat ook met je MT over wat je leest en bijv. de netwerkagenda. Hoe leidend is deze? Of over de rol van de gemeente (p.178) of de fasen waarin het netwerk zich bevindt: ontmoeten, samen leren, samen richten, samen handelen (p.206/207). En gebruik de vragen op p.218 in gesprekken met schooldirecteuren.

Vooruitblik sessie 1 Expertise

Op **13 oktober a.s.** ontmoeten we elkaar weer in Leiden. Probiblio adviseurs Marjolijne, Maaïke en Michelle nemen ons mee in landelijke HR kaders, de veranderende rol van de leesmediaconsulenten en jouw team, trends en knelpunten, opleidingsplannen, etc... Er is ruimte om casuïstiek te bespreken en we kijken naar eigen kwaliteiten.

Vorbereiding

- Lees in het boek Samenwerken aan Maatschappelijke opgaven blz. 249-353 (H8 en H9) en denk na over (en beschrijf) de impact die jullie educatieteam met haar expertise wil maken.
- Lees de papieren of digitale handreiking De professionele leesmediaconsulent. Heb je hier vragen bij? Stuur deze dan uiterlijk 6 oktober naar Dia.